

Kuidas Haapsalu algkool õppekava koostas

1996. aasta septembris kinnitas valitsus oma määrusega riikliku õppekava. Selle põhjal tehtava kooli õppekava arutamiseks kogunesid algkooli õpetajad kaheks päevaks mõttetalgutele Roostale.

Kooli õppekava tegemisega on kiire, sest riikliku alusdokumendi rakendamine algab 1., 4., 7. ja 10. klassides juba eeloleval õppeaastal. Selleks ajaks peaks igal koolil olema valmis ka oma kava.

Õppekava kui raamdokument

Riiklikus õppekavas on kirjas kõik üldharidusega seonduv üldeesmärkidest kuni üksikute õppeainete sisuni. Õppekava piiritleb kohustuslikud teadmised, oskused ja suhtlemispädevuse, mis igal lapsel peab olema ühe kooliastme (1.–3., 4.–6., 7.–9., 10.–12. kl) lõpuks.

Kava koostamisel on arvestatud selliseid olulisi põhimõtteid, nagu humanism ja demokraatia, isamaalisus ja rahvusvahelisus, aga ka õppija aktiivsust ja vastutust.

Tähtsamad temaatilised rühmad on asetatud: minu, meie, kodu suhe paikkonnaga (1.–3. kl), minu, meie, kodu suhe Eestiga (4.–6. kl), minu suhted maailmaga (7.–9. kl), minu suhted paikkonna, Eesti, Euroopa, maailma, universumiga (10.–12. kl).

Kogu õppekava läbivad teemad — liiklus, keskkond, informaatika, elukut-

se valik —, mis peavad tagama inimese toimetuleku elus.

Riikliku õppekava koostamise eeltöös osalesid kõik vabariigi koolid. Nüüd peab iga kool koostama riikliku kava alusel oma õppekava.

Kooli õppekavas on võimalik arvestada kooli omapära ja taotlusi. Koolil on oma õppekavas võimalus seada eesmärged ja kirjeldada teid, kuidas nendeni jõuda. Selline kava annab koolile suuremad õigused, aga ka suurema vastutuse.

Kooli õppekava valmib pikaajalise kollektiivse töö tulemusena. Kaasatud on lapsevanemad, õpilased, õpetajad, juhtkond ja hoolekogu.

Oma õppekava tegemine on praegu iga kooli tähtsaim töö ja vaevalt saab Eestis olema kahte ühesugust kooli õppekava.

Nii nagu riiklik, koosneb ka kooli õppekava üldosast ja ainekavadest. Kõigepealt lepatakse kokku üldises: kooli juhtimine, töö planeerimine, õppevara, õpetamise viisid, tunnijaotusplaan, hindamine, kooli traditsioonid. Alles seejärel saab koostada ainekavad.

Haapsalu algkool alustas "valest otsast"

Haapsalu algkooli õpetajad osalesid samuti riikliku dokumendi projekti arutlus. Vaieldi eriarvamuste üle, saadeti koostajaile ettepanekuid, võeti osa kursustest. Raamdokumendi ilmumisel

alustati algkoolis oma kava koostamist aga hoopis "valest otsast".

Et häälestada õpetajaid õppekavatöele, alustati ainekavadest. Tavaliste ainetööplaanide asemel asusid õpetajad tegema kompleksseid kavu, kus sai paremini fikseerida ainetevahelisi seoseid, süstematiseerida mõisteid, kasutada mitmekesist lisamaterjali jne. Õpetajad hakkasid oma ainele lähenema laiemal haarde ja tavapärasest erineva rõhuasetusega.

Innustust said Haapsalu algkooli õpetajad koostööst kolleegidega Keila algkoolist.

Et õpetajad saaksid ideid oma töö ümberkorraldamiseks, sai teoks lahtiste tundide seeria 2.–6. klassini. Seeria raskuskese oli laste iseseisval töö. Kolleegide tööd jälgides said õpetajad ettekujutuse lapse iseseisva töö oskuste arendamisest. Huvipakkuvad olid rollimängude ja diskussioonile üles ehitatud tunnid.

Kevadised mõttetalgud

Järgmisel päeval peale vaheajakella helisemist sõitis algkooli õpetajapere Roosta puhkekülla kahepäevastele mõttetalgutele. Eelmisel, 3. õppeveerandil olid õpetajate töörühmad kavandanud õppekava põhiseisukohti, mis siis Roostal kogu kollektiivile arutamiseks esitati.

Ettekanded, diskussioonid ja rühmatöö muutsid palju asju selgemaks ja konkreetsemaks. Lihviti kooli üldeesmärkide sõnastust ja jõuti ühisele arusaamale õpetajate kaadri jaotamisest eri kooliastmete vahel. Kokku lepitati õpetamisviisides — 1. klassis alustatakse üldõpetusega, 3. alates läheme üle aineõpetusele.

Asjalikud mõttevahetused toimusid tunnijaotusplaani koostamise, B–võõrkeele valiku, ühendatud töö- ja kunstipetuse otstarbekuse, rütmika vajalikkuse ning vabaaine sisu üle.

Algkooli õppekavas on iga-aastased tasemetööd määratud aineti ja klassiti; 1. klassi astuval lastel määratakse kooliküpsust.

Haapsalu kui kodupaiga ajalugu käsitleva õppematerjali töötab algkoolis välja eraldi töörühm. Põhimõttel "lähemalt kaugemale" koordineeritakse edaspidi kooliekskursioonide marsruudid.

Haapsalu linna algkooli õpilased ja direktor Elmo Joa praeguse kooliaasta alguses.
Arvo Tarmula foto

Tehtud tööd näevad kõigepealt lapsevanemad

Roosta teise tööpäeva keskne teema oli hindamine. 1.–2. klassi laste hinnanguline (sõnaline) hindamine läheb järk-järgult üle jooksvaks, numbriliseks hindamiseks. 5.–6. kl õpilased saavad arvestuslike hinnete alusel kokkuvõtva hinde.

Kui 1. kooliastmes hinnatakse õppimist, siis 2. astmes määravad juba tulemused. 3. klassist saab iga õpilane kord aastas tunnistuse vahelehe, kus hinnatakse õpioskust. Hoolsuse ja käitumise hindamise alused tulevad algkoolis seni kehtinud eeskirjadest täpsemad.

Mõttetalgutel ei jõutud arutada klassijuhataja rolli, klassi- ja koolivälisest tegevusest ning kooli traditsioonide, sest aega nappis. Kuid õppekava jaoks olulised teemad said konkreetse vormistuse.

Nüüd, kus õpetajatel on juba oma ettekujutus kooli õppekavast, vajab tehtud töö tutvustamist lapsevanematele. Vanematega koos tuleb arutada ka mitmeid seni lahtisi küsimusi.

Kokkuvõtteks tõdeti algkoolis, et mõttetalgud õigustavad end igati, on mõnused ja otstarbekad.

RIINA KIPPAK

Algkooli projekt sai stipendiumi

Haapsalu linna algkooli projekt "Kooliarenduskava" sai ühenduse Omanäoline Kool ja Avatud Eesti Fondi korraldatud projektikonkursil stipendiumi.

Konkursi eesmärk oli toetada koolide algatusi õppekavade väljatöötamisel. Kokku osales üle Eesti 65 projekti; stipendium määrati 19le.

Algkooli projektile, mida juhib

Eve Eisenschmidt, määrati 40 000 krooni. Üldse jagas Avatud Eesti Fondi juhatus projektide vahel 1,4 miljonit krooni.

Projekti eesmärgid on algkooli koduloole keskendatud õppekava väljatöötamine, õpetaja ja õpilase koostöö arendamine ning õpioskuste kujundamine.

AIVAR ÕEPA